

Ulko- ja turvallisuuspolitiikan päämääränä on vahvistaa Suomen kansainvälistä asemaa, turvata valtion itsenäisyys ja alueellinen koskemattomuus, vahvistaa Suomen turvallisuutta ja hyvinvointia sekä ylläpitää yhteiskunnan toimivuutta. Turvallisuutensa vahvistamiseksi Suomi on hakenut Pohjois-Atlantin liiton (Nato) jäsenyyttä ja Suomesta on tullut Naton tarkkailijajäsen.

Suomi pitää huolta uskottavasta kansallisesta puolustuksestaan ja sen riittävästä resursoinnista. Toimintaympäristön muutos edellyttää pitkäjänteistä puolustuskyvyn vahvistamista sekä nopeaa lyhyen ja keskipitkän aikavälin lisäresursointia sotilaallisen maanpuolustuksen määrärahoihin.

Asevelvollisuus, koulutettu reservi, koko maan puolustaminen ja korkea maanpuolustustahto ovat Suomen puolustuksen perustana jatkossakin. Suomen puolustuksen yhteensovittaminen osaksi Naton yhteistä puolustusta aloitetaan jo tarkkailijajäsenyyden aikana ja toimeenpano jatkuu asteittain jäsenyyden astuttua voimaan.

Puolustusyhteistyöllä vahvistetaan Suomen yhteistoimintakykyä keskeisimpien kumppanien kanssa kaikkia Suomeen vaikuttavia turvallisuustilanteita varten. Suomeen kohdistuvaan laaja-alaiseen vaikuttamiseen varaudutaan yhteistoiminnassa muiden toimijoiden kanssa kokonaisturvallisuuden periaatteiden mukaisesti.

Puolustusvoimat valmistautuu jatkamaan Ukrainalle annettavaa materiaali- ja koulutustukea.

## 1 Tuloksellisuus

Suomi puolustaa aluettaan ja kansalaisiaan kaikkia yhteiskunnan voimavaroja hyödyntäen. Puolustusvoimien ensisijaisena tehtävänä on muodostaa ennaltaehkäisevä sotilaallinen pidäke ja tarvittaessa torjua maahamme kohdistuvat hyökkäykset. Puolustusta kehitetään pitkäjänteisesti ja suunnitelmallisesti yhtenä kokonaisuutena.

Puolustuskykyä kehitetään nopeutetulla aikataululla muuttuneen toimintaympäristön kasvaneiden vaatimusten mukaisesti puolustukseen osoitettavilla lisäresursseilla. Lisämäärärahalla täydennetään pitkällä aikavälillä syntyneitä materiaallisen valmiuden puutteita, lisätään Puolustusvoimien henkilöstömäärää ja nostetaan toiminnan ja valmiuden tasoa.

Puolustusministeriön hallinnonalalle asetetut, Puolustusvoimien toimintaan liittyvät yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet ovat:

- Ennaltaehkäisevä sotilaallinen puolustuskyky ja kyky sotilaallisen voimankäytön torjuntaan
- Turvallinen yhteiskunta sekä varautuminen laaja-alaisen vaikuttamisen torjuntaan
- Kansainvälisen turvallisuuden vahvistaminen

Suomen puolustuksen yhteensovittamiseksi osaksi Naton yhteistä puolustusta Puolustusvoimat osallistuu Naton uusien jäsenmaiden sotilaalliseen liittymis- ja integraatioprosessiin (Nato Accession & Integration Process). Puolustusvoimat toimeenpanee kansallisen suunnitelman sotilaallisesta yhteensovittamisesta (National Integration Plan, NIP).

Puolustusvoimat suunnittelee ja käynnistää puolustussuunnittelu-prosessin (Nato Defence Planning Process, NDPP) vahvistettujen väliaikaisten suorituskykytavoitteiden edellyttämät toimenpiteet puolustusministeriön ohjauksessa.

Puolustusvoimille asetetaan seuraavat, pääluokkaperusteluissa esitettyjä hallinnonalan yhteiskunnallisia vaikuttavuustavoitteita edistävät toiminnalliset tulostavoitteet sekä tulostavoitteet tuotoksille ja laadunhallinnalle, toiminnalliselle tehokkuudelle ja henkilöstövoimavarojen hallinnalle:

- Puolustusvoimilla on riittävän ennakkovaroituksen mahdollistava tilannekuva turvallisuusympäristöstä.
- Puolustusvoimat valvoo alueellista koskemattomuutta sekä ennalta ehkäisee ja tarvittaessa torjuu alueloukkaukset.
- Puolustusvoimilla on valmius torjua sotilaallisen voiman käyttö ja sillä uhkaaminen koko maan alueella.
- Puolustusvoimat kykenee muodostamaan painopisteen kulloisenkin tilanteen vaatimusten mukaisesti torjuessaan sotilaallisen voiman käyttöä.
- Puolustusvoimilla on valmius tukea muita viranomaisia.
- Puolustusvoimilla on valmius kansainvälisen avun antamiseen ja vastaanottamiseen.
- Puolustusvoimat on toteuttanut sille osoitetut sotilaalliset kriisinhallintatehtävät.
- Puolustusvoimilla on valmius osallistua uusiin operaatioihin ja koulutus- ja neuvontatehtäviin.
- Puolustusvoimat osallistuu kansainväliseen puolustusyhteistyöhön, ml. kansainvälinen harjoitustoiminta ja materiaaliyhteistyö, sisällöllisesti merkittävällä tavalla.

## 1.1 Tuotokset ja laadunhallinta

Puolustusvoimien tärkeimmät tuotokset ovat suorituskykyiset joukot ja järjestelmät, joilla toteutetaan lakiin perustuvia tehtäviä.

Puolustuskyvyn parantamiseksi Puolustusvoimien toiminnan tason ylläpitäviä resursseja vahvistetaan. Kertausharjoituskoulutettavien reserviläisten määrä nostetaan noin 29 300 reserviläiseen vuodessa.

Puolustusvoimille asetetut tuotosten ja laadunhallinnan tulostavoitteet:

- Ennaltaehkäisevä kyky ja valmius toteuttaa sotilaallisen maanpuolustuksen tehtävät on ylläpidetty.
- Ennakkovaroituskykyä on ylläpidetty turvallisuuspoliittisen ja sotilaallisen päätöksenteon tueksi laaja-alaisen vaikuttamisen indikaattorit huomioiden.
- Alueellista koskemattomuutta on valvottu.
- Alueloukkauksiin on reagoitu tilanteen vaatimalla tavalla.
- Alueellinen koskemattomuus on turvattu.
- Joukkojen ja järjestelmien ylläpidon vaatimusten mukainen joukkotuotanto on toteutettu.
- Pyydetyt virka-aputehtävät on toteutettu.
- Puolustusvoimien omiin järjestelmiin kohdistuva kybervakoilu ja kybervaikuttaminen on havaittu, torjuttu ja raportoitu.
- Uusien sotilaallisen kriisinhallintaoperaatioiden edellyttämät joukot on koulutettu ja varustettu.

Suorituskykyvaatimukset täyttävät, tuotetut sodan ajan joukot arvioidaan Puolustusvoimien sisäisessä prosessissa. Käytettävyyden, materiaalin kunnossapidon ja ampumatarvikkeiden sekä keskeisten hankkeiden kokonaiskuva käydään vuosittain läpi osana talousarvion toimeenpanoa.

Tuotosten ja laadunhallinnan tunnuslukuja ja seuranta-kohteita

<b>Tuotokset</b>	<b>2021</b> toteutuma	<b>2022</b> suun.	<b>2023</b> suun.
Koulutetut varusmiehet (lkm)	19 781 <sup>1</sup>	20 700	20 700
Koulutetut vapaaehtoisen asepalveluksen suorittaneet naiset (lkm)	x	x	1 150
Varusmiesten sotaharjoitusperusteiset maastovuorokaudet (lkm)	28	28	30
Kertausharjoituksissa koulutetut reserviläiset (lkm)	17 938	28 300	29 500
Kertausharjoituskoulutetut reserviläiset/ sodan ajan joukkoihin sijoitetut (%)	6,4	10,1	10,5
HN-lentotunnit (lkm)	9 008	9 000	9 000
NH90-lentotunnit (lkm)	1 759	1 850	1 850
Alusvuorokaudet (lkm)	1 251	1 150	1 150

<sup>1</sup> Sisältää myös vapaaehtoisten naisten määrän (833 v. 2021).

<b>Laadunhallinta</b>	<b>2021</b> toteutuma	<b>2022</b> suun.	<b>2023</b> suun.
Kouluttajien määrä/koulutusjoukkue (lkm)	2,8	2,6	2,5
Koulutuksen laatu ("armeija-aika" 1—5, varusmiesten loppukysely)	4,2	4,2	4,2
Reservin koulutuksen laatu (yleisarvosana 1—5, reserviläiskysely)	4,1	4,0	4,0

## 1.2 Toiminnallinen tehokkuus

Toiminnallisen tehokkuuden tärkein mittari on tarkoituksenmukainen organisaatio ja toimintamalli siten, että sodan ajan suorituskyky (sodan ajan joukot) kyetään tuottamaan mahdollisimman kustannustehokkaasti asetetuista suorituskykyvaatimuksista tinkimättä.

Puolustuskyvyn vahvistamiseksi materiaalin kunnossapidon tasoa nostetaan. Lisämateriaalihankinnoilla täydennetään pitkällä aikavälillä syntyneitä vajeita ja puutteita sekä vastataan Ukrainan sodan seurauksena muuttuneisiin toimintaympäristön vaatimuksiin.

Puolustusvoimille asetetut toiminnallisen tehokkuuden tulostavoitteet:

- Strategisten hankkeiden toimeenpano
- Materiaalisen valmiuden parantamisen ja suorituskykyjen oikea-aikaisen rakentumisen varmistaminen
- Kumppanuuksien palvelujen ja valmiuden varmistaminen kaikissa oloissa kustannustehokkaasti.
- Puolustuskykyä vahvistavan kahden- ja monenvälisen puolustusyhteistyön syventäminen keskeisten kumppanien kanssa painopisteinä yhteistoimintakyky, tilannekuvan muodostaminen, kansainvälisen avun antaminen ja vastaanottaminen sekä suorituskykyjen rakentamisen ja ylläpidon tukeminen
- Puolustusyhteistyötä, ml. materiaaliyhteistyötä, koskevien asioiden valmistelun, toteutuksen ja raportoinnin kehittäminen
- Digitalisaation, digitaalisen turvallisuuden ja tiedon hyödyntämisen kehittäminen

*Toiminnallisen tehokkuuden tunnuslukuja ja seurantakohteita*

<b>Toiminnallinen tehokkuus</b>	<b>2021</b> toteutuma	<b>2022</b> suun.	<b>2023</b> suun.
<b>Taloudellisuus</b>			
Varusmiespäivän hinta (euroa)	48	47	46
Reserviläispäivän hinta (euroa)	167	174	183
Henkilötyövuoden hinta (euroa)	59 087	60 559	61 072
<b>Tuottavuus</b>			
Koulutetut varusmiehet/varusmiespalvelukseen tulleet (%)	83	85	85
Pääesikunnan ja puolustushaarojen ja aluetuimistojen esikuntien henkilötyövuosimäärä/Puolustusvoimien henkilötyövuosimäärä yhteensä (%)	13	13	13
<b>Kannattavuus</b>			
Maksuperustelaimen mukaisen maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus-% on vähintään	110	105	105

**1.3 Henkilöstövoimavarojen hallinta**

Puolustuskyvyn vahvistamiseksi Puolustusvoimien henkilöstömäärää lisätään lähivuosien aikana 500 henkilötyövuodella. Lisäksi sopimussotilaiden määrä kasvatetaan vuosittain noin 500 henkilötyövuoteen. Vapaaehtoista maanpuolustusta tehostetaan osana paikallispuolustuksen kehittämistä ja reservin koulutusta.

Puolustusvoimien sotilaallinen liittoutuminen ja siihen liittyvät valmiusvaatimukset muodostavat merkittävän henkilöstön lisäresurssitarpeen yllä mainitun 500 henkilötyövuoden lisäksi. Lisähenkilöstön määrä tarkastellaan Suomen liittymisprosessissa, muun muassa osana integraatiosuunnitelman valmistelua ja toimeenpanoa.

Yleisen asevelvollisuuden kehittämistä ja maanpuolustusvelvollisuuden täyttämistä selvittäneen parlamentaarisen komitean mietinnössä kuvataan tavoitetiloja, jotka antavat perusteita kehittämiselle ja päätöksenteolle.

Puolustusvoimille asetetut henkilöstövoimavarojen hallinnan tulostavoitteet:

*Puolustusvoimien henkilöstö*

- Henkilöstövoimavaroja keskitetään toimintavalmiuden ylläpitämiseen, asevelvollisten kouluttamiseen, uusien suorituskykyjen ylläpidon ja kehittämisen tehtäviin.
- Henkilöstöjärjestelmän kehittämisessä huomioidaan valmiuden ja kansainvälisen yhteistoiminnan ja kriisinhallinnan asettamat vaatimukset.
- Henkilöstön toimintakykyä sekä työkykyä ja -hyvinvointia kehitetään.

*Asevelvollisuus*

- Sodan ajan joukkojen vahvuutta ylläpidetään 280 000:ssa.
- Varusmiespalveluksen kehittämistä jatketaan.
- Maanpuolustustahtoa tuetaan asevelvollisten laadukkaalla koulutuksella, kansalaisille suunnattavilla yleisötapahtumilla sekä vahvistamalla sisäistä ja ulkoista viestintää.
- Kokonaispoistuman pienentäminen
- Naisten hakeutumista sotilaallisiin kriisinhallintatehtäviin edistetään.
- Asevelvollisuusajan palveluita (kutsunnoista reservin päättymiseen) parannetaan kehittämällä sähköisen asioinnin palveluita.
- Asevelvollisten erityisosaamista pyritään tunnistamaan ja hyödyntämään tehokkaammin koulutuksessa ja sodanajan sijoituksissa.
- Asevelvollisten koulutuksessa hyödynnetään aiempaa enemmän verkko-, virtuaali- ja simulointijärjestelmiä.

- Reserviläisten osaamista hyödynnetään nykyistä paremmin sodan ajan joukkojen koulutuksen suunnittelussa, valmistelussa ja toteutuksessa sekä kouluttajatehtävissä.

#### *Vapaaehtoinen maanpuolustuskoulutus*

- Vapaaehtoinen maanpuolustuskoulutus toteutetaan voimassaolevan lainsäädännön ja toimintamallin mukaisesti.
- Vapaaehtoista maanpuolustuskoulutusta uudistetaan vastaamaan kehittyvän paikallispuolustuksen tarpeita.

#### *Henkilöstövoimavarojen hallinnan tunnuslukuja ja seurantakohteita*

<b>Henkilöstövoimavarojen hallinta</b>	<b>2021</b> toteutuma	<b>2022</b> suun.	<b>2023</b> suun.
Henkilötyövuosimäärä (htv) ml. sopimussotilaat mom.			
27.10.01	12 380	12 477	12 986
Sopimussotilaiden henkilötyövuosimäärä	422	380	488
Sairauspoissaolot (työpäivää/henkilötyövuosi)	5,8	8,4	alle 8,0
Kokonaistyytyväisyys (työilmapiiri, 1—5)	4,2	4,2	4,1

### 1.4 Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus

Puolustusvoimat edistää tasa-arvoisuuden ja yhdenvertaisuuden toteutumista ylläpitämällä hallintoyksikkökohtaisia tasa-arvo ja -yhdenvertaisuussuunnitelmia sekä pitämällä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusnäkökulma suunnittelun ja toiminnan yhtenä peruslähtökohtana. Kaikilla Puolustusvoimien hallintoyksiköillä on päivitetty tasa-arvosuunnitelma. Painopisteenä on suunnitelmien jalostaminen toimenpiteiksi. Puolustusvoimissa etsitään aktiivisesti keinoja miesten ja naisten työtyytyväisyyden erojen kaventamiseksi keskittyen erityisesti naisten työtyytyväisyyteen sekä edistetään yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon toteutumista asepalveluksessa. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmissa huomioidaan myös valtioneuvoston toimintaohjelma rasismien torjumiseksi ja hyvien väestösuhteiden edistämiseksi ([Oikeusministeriön julkaisuja, Mietintöjä ja lausuntoja 2021:34](#)).

### 1.5 Kestävä kehitys ja vastuullisuus

Puolustusministeriön hallinnonala jatkaa kestävä kehityksen edistämistä painopisteinä vakaus ja turvallisuus, henkilöstön ja koulutettavien hyvinvointi, tasa-arvo ja yhdenvertaisuus, ympäristövastuullisuus, energia- ja ilmastovastuullinen toiminta sekä elinkaariajattelun ja kiertotalouden tukeminen (*Kestävä kehitys ja vastuullisuus puolustushallinnossa*, PLM 9.2.2022).

- Osallistutaan sotilaallisiin kriisinhallintaoperaatioihin ja koulutetaan henkilöitä sotilaallisen kriisinhallinnan tehtäviin, tavoitteena kriisinhallinnan parlamentaarisen komitean loppuraportin suositusten mukaisesti vahvistaa osallistumista pitäen vuoden 2020 osallistumistasoa noin 400 sotilasta vähimmäislähtökohtana.
- Jatketaan ympäristöstrategian toimeenpanoa sekä panostetaan ympäristöriskien hallintaan ja haittojen ennaltaehkäisyyn 4 milj. euroa.
- Aloitetaan päivitetyn Puolustusvoimien Energia- ja ilmasto-ohjelman 2022–2025 toimeenpano valtioneuvoston hiilineutraaliustavoitteen tukemiseksi. Puolustusministeriön energia- ja ilmastostrategisen ohjauksen mukaisesti laaditaan päästövähennysten tiekartta vuoden 2023 loppuun mennessä.
- Edistetään kiertotaloutta vaatetusmateriaalin hävittämistä koskevilla puitejärjestelyillä.
- Edistetään puolustushallinnon systemaattisempaa kytkeytymistä kestävä kehityksen tavoitteisiin kehittämällä edelleen puolustushallinnon vastuullisuusraportointia.

Puolustushallinto tukee hallitusohjelman hiilineutraalisuustavoitteen toteutumista (Hiilineutraali Suomi 2035) puolustuskyvystä tinkimättä. Kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseen tähtäviä toimenpiteitä jatketaan ja yhteiskunnan energiamurroksesta aiheutuviin muutoksiin valmistaudutaan Puolustusvoimien Energia- ja ilmasto-ohjelman mukaisesti. Puolustushallinnon tavoitteena on hiilineutraalius kiinteistöenergian kulutuksen aiheuttamissa päästöissä, sekä päästöjen vähentäminen maa- ja meriliikenteessä sekä sotilasilmailussa pitkällä aikavälillä. (VN/2311/2018-PLM-10)

## 2 Hallitusohjelman toimeenpano

- Puolustusvoimat hyödyntää puolustuksen EU-aloitteita ennakoivasti ja suunnitellusti kansallisen puolustuksen tarvitsemien suorituskykyjen sekä Suomen puolustuksen teollisen ja teknologisen perustan kehittämisessä. Täten Puolustusvoimat osallistuu mm. pysyvän rakenteellisen yhteistyön (PRY) sitoumusten toimeenpanoon ja projekteihin Suomen puolustuksen lähtökohdista.
- Turvallisuusympäristön muutokset edellyttävät Puolustusvoimilta valmiuden ja suorituskyvyn ylläpitämistä ja kehittämistä. Kansainvälisen toiminnan määrä kasvaa merkittävästi. Muutos kuormittaa henkilöstöä ja henkilöstön jaksamiseen on kiinnitettävä erityistä huomiota. Kadettien käyttöä valmiudellisiin tehtäviin selvitetään ja laaditaan tarvittavat selvitykset sekä esitykset.
- Valtioneuvoston puolustusselonteon ja asevelvollisuuden kehittämistä ja maanpuolustusvelvollisuuden täyttämistä selvittäneen parlamentaarisen komitean kirjausten mukaisesti kehitetään asevelvollisten taloudellisia etuuksia. Puolustusvoimat osallistuu selonteon ja parlamentaarisen komitean tavoitteiden toteuttamiseen.
- Valtion alueellista läsnäoloa, palvelu- ja toimitilaverkon uudistamista, monipaikkaista työtä ja toimitilastrategiaa edistetään hallitusohjelman tavoitteiden suuntaisesti Puolustusvoimien normaali- ja poikkeusolojen vaatimusten mukaisena kokonaisuutena. Puolustusvoimat ottaa toiminnassaan huomioon valtion alueellista läsnäoloa ja monipaikkaisuutta koskevat valtioneuvoston linjaukset (VM/2022/39 ja VM/2022/40).
- Hallituksen eduskunnalle vuoden 2021 lopussa antaman tiedusteluselonteon kirjaukset huomioidaan täysimääräisesti tiedustelutoimintaa edelleen kehitettäessä. Tiedustelulakien mahdollistamat uudet tiedonhankintasuurituskyvyt otetaan suunnitelmallisesti asteittain käyttöön. Kaikessa toiminnassa tulee korostua prosessin hallinta, valvonta ja vaikuttavuuden arviointi. Puolustusvoimat laatii selvityksen sotilastiedustelutoiminnan tehokkuudesta.
- Senaatti-kiinteistöjen tytäriyksiköiden Puolustuskiinteistöt tuottaa Puolustusvoimien ja Puolustusvoimien määrittelemien kumppanien tarvitsemat tilapalvelut sekä huolehtii hallinnassaan olevasta valtion kiinteistövarallisuudesta. Erityisenä tavoitteena on vähentää toimitilakustannusten nousua. Puolustusvoimat käynnistää vuonna 2022 laaditun toimitilasäästöjen toimenpideohjelman toimeenpanon. Toimitilakustannusten seurannan mittarit ja tavoitetasot määritellään siten, että ne huomioivat muuttuneen tilanteen. Energian hinnannoususta aiheutuvat kustannuspaineet ja niiden vaikutukset kiinteistömenoihin tarkastellaan yhteistyössä puolustusministeriön kanssa.
- Jatketaan työtä tuulivoiman rakentamisen sovittamiseksi aluevalvontajärjestelmään siten, että turvataan sotilaallisen maanpuolustuksen lakisääteiset tehtävät.

### 3 Rahoitus

Eduskunta on myöntänyt tarvittavat määrärahat ja tilausvaltuudet tulossopimuksessa asetettujen tulostavoitteiden saavuttamiseksi. Puolustusministeriö on vahvistanut osaltaan vuoden 2023 talousarvion tilijaottelun valtion talousarviosta annetun asetuksen (1992/1243) 11-12 pykälien edellyttämällä tavalla. Jatkovuosien toiminnan suunnittelu perustuu keväällä 2023 päivitettyyn julkisen talouden suunnitelmaan.

#### Sotilaallisen maanpuolustuksen menot (pl. alv)

	2021 toteutuma		2022 varsinainen talousarvio		2023 arvio	
	milj. euroa	%	milj. euroa	%	milj. euroa	%
Materiaalisen valmiuden menot (pl. HX ja Laivue 2020)	816	34,4	1 014	39,2	1 821	52,0
— Puolustusmateriaalihankinnat (pl. HX ja Laivue 2020)	411		621		1 343	
— Toimintamenorahoituksella tapahtuva joukkojen varustaminen (pl. palkat)	28		30		39	
— Materiaalin kunnossapito (pl. palkat)	377		363		439	
Kiinteät henkilöstömenot	731	30,9	731	28,3	787	22,0
Kiinteistömenot	262	11,1	269	10,4	285	8,0
Muut sotilaallisen maanpuolustuksen menot	558	23,6	572	22,1	639	18,0
<b>Yhteensä (pl. HX ja Laivue 2020)</b>	<b>2 367</b>	<b>100</b>	<b>2 586</b>	<b>100</b>	<b>3 532</b>	<b>100</b>
Monitoimihävittäjien hankinta (HX)	12		1 523		1 406	
Laivue 2020 -hankinta	72		199		242	
<b>Yhteensä</b>	<b>2 451</b>		<b>4 308</b>		<b>5 180</b>	

**Sotilaallisen kriisinhallinnan menot**

	2021 toteutuma	2022 varsinainen talousarvio	2023 arvio
	milj. euroa	milj. euroa	milj. euroa
Suomalaisten kriisinhallintajoukkojen ylläpitomenot (UM)	34,7	53,1	50,7
Sotilaallisen kriisinhallinnan kalusto- ja hallintomenot (PLM)	58,0	64,3	64,0
<b>Yhteensä</b>	<b>92,7</b>	<b>117,4</b>	<b>114,7</b>

**4 Sopimuksen voimassaolo ja seuranta**

Valtion talousarviolla hallinnonalalle kohdennettavien resurssien osalta sopimus on voimassa vuoden 2023 loppuun. Sopimuksen sisällöstä ja mahdollisista muutoksista sovitaan vuosittain tulosneuvottelussa, jossa käsitellään keskeiset toimintaan ja resurssienkäyttöön sekä tulossopimuksen sisältöön vaikuttavat asiat.

Puolustusvoimat raportoi toiminnan tuloksellisuudesta ja voimavarojen käytöstä liitteen mukaisesti. Puolustusministeriö voi edellyttää Puolustusvoimien raportoivan vuotta 2023 koskevista erikseen sovittavista asiakokonaisuuksista, mukaan lukien eduskunnan ja sen valiokuntien tai Valtiontalouden tarkastusviraston pyytämät selvitykset.